

A photograph of two technicians in a technical room. One technician, wearing a white hard hat and a high-visibility yellow vest, is leaning over. The other, wearing a red hard hat and a high-visibility yellow vest, is crouching. They are surrounded by complex piping, ductwork, and electrical equipment. The room has a concrete floor and walls. A large yellow diagonal graphic element is on the right side of the image.

Gelders

Restauratie

Centrum

Jaarverslag 2025

Monumenten verduurzamen: voor mensen, door vakmensen

Ieder zijn vak

Houten luiken, hoofdgebouw Reuversweerd, Brummen

Woord vooraf

In een vorige jaarverslag sprak het bestuur steeds van het belang van de samenwerking met andere erfgoedorganisaties. In dit jaarverslag leggen we daar nu eerst even het accent op, om het belang van die samenwerking aan te geven.

Binnen de zogenaamde Gelderse Erfgoed Alliantie (GEA) begint die samenwerking nu steeds meer vorm te krijgen. We hebben de overtuiging dat door die gerichte samenwerking de resultaten van alle organisaties beter zullen worden en dat betekent dan ook een meerwaarde voor allen. Ook de bewustwording in de samenleving van hoe we ons binnen onze provincie manifesteren zal daardoor groter worden. Het Gelders Restauratie Centrum (GRC) wil daar nadrukkelijk een rol in spelen!

Voor het GRC betekent dat steeds weer opnieuw dat de contacten met het bedrijfsleven van groot belang zijn. Het bepaalt de richting waarin we denken bij de ontwikkelingen van onze cursussen: "Welke behoefte is er aan welke opleidingen". Daarom investeren we veel in die contacten. Dat resulteert in een veelheid aan opleidingen gericht op het vormen van steeds weer nieuwe restauratiespecialisten. Ze worden daarbij begeleid door onze docenten die daardoor hun meesterschap doorgeven aan onze studenten. En door die contacten met het bedrijfsleven weten we ook waar toekomstige ontwikkelingen en toepassen van innovatieve technieken in de restauratiesector moeten liggen.

We helpen daardoor mee aan een soortgelijke ontwikkeling in andere delen van het land. Door de kennis die het GRC in de loop van de jaren opgebouwd heeft, kunnen we dat juist delen. Daarmee hebben we een stevige positie opgebouwd binnen de restauratie-wereld. Door die positie in het monumentrijke Gelderland zijn we daarmee een voorbeeld voor anderen. Als bestuur zijn we dan ook trots dan directie, docenten, studenten en vooral de daaraan gekoppelde bedrijven steeds weer in staat zijn om nu en straks restauratievakwerk te leveren. Elk jaar opnieuw laten directie en medewerkers zien dat ze meesters in hun vak zijn. Dat geeft het bestuur vertrouwen en schenkt dankbaarheid.

We kijken als bestuur daarom met vertrouwen naar de ontwikkelingen binnen ons vakgebied: vandaag, morgen en overmorgen.

Bert Berghoef, voorzitter

Peter Koelewijn, penningmeester

Folkert Potze, secretaris

Inleiding

Het Gelders Restauratie Centrum (GRC) kijkt terug op een succesvol 2025. De doelstelling van het GRC is, zoals ieder jaar, primair gericht op het opleiden van voldoende goed gekwalificeerde restauratievakmensen, zodat de vele monumenten in Gelderland behouden blijven voor de toekomst.

Vakmanschap

Nieuwjaarsnacht 2025/2026: De Vondelkerk in Amsterdam staat in brand! Het prachtige monument van architect Cuypers. Voordat de brand geblust was kwamen de vragen: Eerst natuurlijk over de oorzaak, maar al snel: kunnen we de kerk herbouwen??? Hebben we de kennis? Hebben we de vakmensen? Dezelfde vragen die afgelopen zomer bij het uitbranden van de historische panden in hartje Arnhem gesteld werden.

Op dit soort momenten komen deze vragen. Vreemd! In Nederland zijn duizenden monumenten die er slecht aan toe zijn. Achterstallig onderhoud is geen uitzondering. Maar mondjesmaat klinkt de roep: Hebben we nog de kennis en het vakmanschap om deze monumenten te behouden voor het nageslacht? Hoe belangrijk vinden we eigenlijk met zijn allen ons erfgoed?

Diverse rapporten zijn er dit jaar geschreven (ERM, SBB, provincie Zeeland enz.) allemaal met dezelfde conclusie! Restauratie vakmanschap en kennis sterft uit! We moeten hier wat aan doen!!

Gelukkig heeft de provincie Gelderland dit al 15 jaar geleden ingezien. 34.000 monumenten in Gelderland hebben vakmensen nodig om in ere te blijven.

Het GRC werd opgericht. Dit opleidingscentrum is dankzij een enorme inspanning van velen en financiële steun van de provincie Gelderland uitgegroeid tot een centrum waar vakmensen worden opgeleid en kennis wordt vergaard en gedeeld. Een bruisend centrum waar veel gebeurt en dat ondertussen een voorbeeld is voor Nederland (mede dankzij de provincie Gelderland; dit mag ook wel eens gezegd worden).

Het GRC heeft binnen de driehoek overheid, onderwijs en ondernemers inmiddels een goede naam opgebouwd en is een gewaardeerde speler om het vakmanschap in de restauratiesector op peil te houden en te vernieuwen.

Zonder vakmensen geen monumenten!! Wij realiseren ons dit al jaren en niet alleen tijdens een calamiteit!! Zo is het voor iedereen die betrokken is bij het GRC een intensief jaar geweest met veel ontwikkelingen. Vanuit onze locatie aan de Florijnweg 3 in Velp is er in 2025

weer veel gebeurd. Bestaande activiteiten voortgezet en uitgediept, nieuwe activiteiten gestart. In het jaarverslag 2025 staan de details.

Stilstand betekent achteruitgang en dat willen we niet.

De samenwerking binnen de De Gelderse Erfgoed Alliantie (GEA) is geïntensiveerd. De GEA bestaat uit provincie Gelderland, Monumentenwacht Gelderland (MWG), Gelders Genootschap, Erfgoed Gelderland, Molenstichting, Geldersch Landschap en Kasteelen en de Gelderse Kerken. Er is een traject ingezet waarbij intensief onderzoek wordt gedaan naar het tot stand brengen van een toekomstbestendige erfgoedsector in Gelderland.

De Kennis en Kunde-regeling (K+K-regeling) vergt een goede afstemming met MWG. De Kennis en Kunde-regeling is de kapstok voor het inzetten van diverse activiteiten. In 2025 hebben we op dit vlak helaas een pas op de plaats moeten maken. Door omstandigheden bij MWG is de uitvoering van de K+K-regeling op een wat lager pitje komen te staan. Dit gegeven heeft geleid tot een overleg tussen provincie en MWG. Conclusie: de K+K-regeling wordt voor het jaar 2026 ondergebracht bij het GRC. Voortgang is zo gegarandeerd. Tegelijkertijd is er een onderzoek gestart vanuit Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) (door bureau Beerenschot) om te onderzoeken hoe de ERM-, en de K+K-certificering beter in elkaar kunnen grijpen. Zo ontstaat er meer duidelijkheid in de markt wat betreft certificering. Het is van groot belang dat de kwaliteit van de restauratiewerkzaamheden hoog blijft om veel ellende in de toekomst te voorkomen. De scholing die hiervoor nodig is en door het GRC gerealiseerd wordt, hangt hier nauw mee samen.

Het GRC was in 2025 actief op het gebied van opleidingen en cursussen op maat, innovaties, duurzaamheid (energie) en nieuwe technieken. Samen met het ambachtelijk vakmanschap werken we aan een mooie mix van kennisoverdracht. We leiden nieuwe mensen op via de MBO-3 opleiding Technicus Hout en Restauratie (THR) en we voeren kleine restauratieopdrachten uit. Inmiddels worden er 40 THR-studenten geplaatst bij de bedrijven..

INCLUSIEF onderwijs, waar mensen van diverse leeftijden, zij-instromers, mannen en vrouwen worden opgeleid!

Verduurzaming van monumenten is een actueel en complex onderwerp. In 2024 zijn we gestart met het opzetten van een Duurzaamheidscentrum (DUCE).

In 2025 is het GRC verder gegaan met de uitvoering van het beleidsplan '**Cultuurhistorie is mensenwerk**' **Contourennota GRC 2023-2027**. Dit beleidsplan sluit aan bij het Aanvalsplan Vakmanschap en zal de komende jaren continue onderhouden en bijgesteld worden. Robuustheid en continuïteit is gebaad met visie en voldoende capaciteit. Er is daarom gestart met het maken van een nieuw beleidsplan Contourennota GRC 2027-2031. De ontwikkelingen in de restauratiesector gaan snel en het GRC moet hier op inspelen en zelfs richting aan geven.

Kern van alles is, zoals we wel vaker zeggen: Zonder vakmensen geen monumenten!

Provincie Gelderland heeft de afgelopen jaren aangetoond, het belang van het Gelders erfgoed hoog in het vaandel te dragen. Dankzij haar ondersteuning hebben wij als GRC organiserend vermogen aangetoond en leveren we een wezenlijke bijdrage aan het behoud van het Gelders erfgoed.

Tot slot rest mij alle mensen, die een bijdrage hebben geleverd aan het GRC, te bedanken voor hun inzet in 2025. We zien jullie graag op onze locatie aan de Florijnweg 3 in Velp.

Jan Gersen (directeur)

Samenwerking met partners

Het GRC werkt samen met het NCE en NRC, de HAN, het Graafschap College, RIBO, ROC van Twente, stichting GO GO (Gelderse Opleidingsbedrijven Gebouwde Omgeving), WIJ Techniek, De Botterstichting Elburg en JNB Partner in Leren en Ontwikkelen op het gebied van opleidingen en cursussen. In de Gelderse Erfgoed Alliantie (GEA) werken zes Gelderse erfgoedorganisaties samen aan de instandhouding van ons gebouwd erfgoed. In het Netwerk Duurzaamheid & Innovatie wisselen bedrijven, eigenaren van erfgoed en adviseurs kennis uit. In de afgelopen jaren is de samenwerking gegroeid. Dat geeft het GRC een volwassen plaats in de erfgoedinfrastructuur van de provincie. Ons werk wordt mogelijk gemaakt door provincie Gelderland.

Drie contouren

1. Opleidingen zonder drempels
2. Ruimte voor vakmanschap, maatwerk en flexibiliteit
3. Ruimte voor innovatie en cross-overs

Maatregelen communicatie, PR, Imago en acquisitie ter ondersteuning

Voor 2024 tot 2027 wordt er gewerkt aan het vervolg van het aanvalsplan 'Cultuurhistorie is mensenwerk. Contourennota Gelders Restauratie Centrum 2023-2027'.

Het jaarverslag is dan ook op veel punten een vervolg op activiteiten die in voorgaande jaren zijn ingezet.

Contour 1: Opleidingen zonder drempels

Bijzondere accenten: het bevorderen van de instroom in de restauratie en mobiele erfgoedwerkplaats, opleiden op locatie.

In 2025 is voortgeborduurd op de activiteiten van 2024. Dat blijven we de komende jaren ook doen vanwege het tekort aan vakmensen.

Technicus Hout en Restauratie: mbo-3-restauratieopleiding

De in 2019 samen met het Graafschap College opgestarte mbo-3-opleiding Technicus Hout en Restauratie draait op volle toeren en is ondertussen uitgegroeid tot een 'motor' van het GRC. Er is behoefte aan een moderne, brede houtrestauratieopleiding op mbo-3-niveau. Gedegen kennis van het houtbewerkingsambacht is de basis met daarnaast veel aandacht voor moderne technieken, duurzaamheid en aanvullende vaardigheden. Deze opleiding richt zich op **nieuwe toekomstige vakmensen** (in samenwerking met RIBO en het ROC van Twente, Zaanstad en sinds afgelopen jaar ook in Groningen; uniek in Nederland). De instroom bestaat uit onder instroom vanuit het voortgezet onderwijs en uit zijinstroom vanuit diverse richtingen (tot universitair geschoold) en omscholers. Met deze opleiding wordt de instroom van restauratiespecialisten bevorderd. Deze opleiding **vraagt** continue een flinke investering in huisvesting,

machines en gereedschappen. In schooljaar 2025/2026 zijn er in totaal 36 studenten in opleiding. In juni hebben 9 studenten hun diploma behaald. Er was een indrukwekkende diplomauitreiking bij kasteel Roosendaal (dank aan Geldersch Landschap en Kasteelen). Een flink deel van de nieuwe instroom betreft in 2025 jonge gemotiveerde mensen met een passie voor restauratie!

Op het gebied van huisvesting in Velp hebben we de machinale werkplaats en de noodzakelijke voorzieningen, met name voor digitaal afstandsonderwijs, verder uitgebreid. Op sommige dagen is het nu vol.

Aandachtspunten blijven onveranderd:

- Door gebrek aan begeleidingscapaciteit werkgevers was het soms moeilijk studenten uit te plaatsen. Door creatief te zijn in diverse branches proberen we dit op te lossen.
- Problematiek rond zij-instromers is groot (inkomstenvaal; zeker 100 geïnteresseerden zijn niet gestart vanwege financiële problemen, leeftijd, verwachtingspatroon bij werkgevers enz.).

De mbo-3-opleiding Technicus Hout en Restauratie betreft een intensieve samenwerking tussen SBB, MBO, RIBO, ROC van Twente, Zaanstad, Regiocollege Amsterdam, ROC Graafschap College en het GRC. De inhoud van de opleiding wordt voortdurend bijgesteld en geoptimaliseerd.

Werkplaats en machinale

In 2025 zijn de werkplaats en machinale verder geoptimaliseerd (nieuwe vandiktebank en vierkantegatenboor). Noodzakelijke handgereedschappen en machines zijn aangeschaft en vervangen.

Specialist Restauratie Timmeren en Metselen mbo-4-restauratieopleiding

Deze opleiding organiseren we samen met het Nationaal Centrum voor Erfgoedopleidingen en is in 2025 gestart op de GRC-locatie Florijnweg 3 in Velp met 18 studenten. De opleiding Specialist Restauratie Timmeren en Metselen is een brancheopleiding op niveau 4. Om hier weer een volledig mbo-4-diploma van te maken, is er een generieke module (AVO-vakken) aan toegevoegd. Dit vindt plaats onder auspiciën van het Graafschap College Doetinchem. Dit is uniek in Nederland.

Dienstverlenende kennis- en cursusactiviteiten van het GRC in 2025

Naast de reguliere opleidingen, heeft het GRC inmiddels een behoorlijk aantal andere activiteiten om werken in de restauratiesector te bedienen met kennis, cursussen en opleidingen. Dit probeert het GRC op een zo aantrekkelijke, motiverende en praktijkgerichte wijze te doen. Maatwerk en innovatie zijn hierbij de kernbegrippen.

Daarin is ze inmiddels behoorlijk succesvol. Dit laat zich goed zien in de Leergang Innovatief en Energiebesparend Restaureren (LIER). Deze opleiding wordt in samenwerking met de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) verzorgd, staat al meerdere jaren op het GRC-programma.

Daarnaast is een belangrijke activiteit van de laatste vijf jaar de GRC-Erfgoedwerkplaats. Dit is een concept waarbij cursussen en kennisbijeenkomsten plaatsvinden op restauratieprojecten in uitvoering. De gedachte van een Erfgoedwerkplaats is om de uitvoering van een restauratieproject vooral te gebruiken om werkenden in de restauratiesector bij te scholen met actuele kennis uit de restauratiepraktijk.

Plaats van handeling: veelal restauratielocaties zoals kasteel Staverden.

Tenslotte is in 2025 verder gegaan met de ontwikkeling van het GRC-Duurzaamheids Centrum (DUCE). De verwachting is dat de basis hiervan medio 2026 gereed is.

Leergang Innovatief en Energiebesparend Restaureren (LIER)

In 2025 is in samenwerking met de HAN weer flink gewerkt aan de werving van deelnemers voor deze leergang. Daarnaast proberen we steeds (op onderdelen) de leergang aan te scherpen. Dit heeft (ervoor gezorgd, dat op 12 oktober de leergang weer opgestart kon worden. Op deze datum is de leergang met 11 deelnemers gestart op en met het rijksmonument Hofje van Aerden te Leerdam als inspirerende praktijkcase.

GRC-Erfgoedwerkplaats

We hebben in 2025 gebruik gemaakt van 2 restauratieprojecten om cursussen uit te voeren, te weten: landgoed Reuversweerd en kasteel Staverden. Daarnaast worden enkele cursussen bij het GRC te Velp verzorgd.

Programma scholen

In 2025 zijn we gestopt met het programma voor de scholen bij Reuversweerd, aangezien het project in een eindstadium was waarbij voor de leerlingen te weinig zichtbaar werd hoe het restaureren in zijn werk gaat.

Cursussen voor professionals

Voor de werkenden in de restauratiesector hebben we in 2025 een mooi aantal cursussen georganiseerd. Het betreft de volgende cursussen met aantal deelnemers:

- Opname en herstel historisch Schilderwerk: 11 cursisten.
- Isolatie van historische gebouwen: 35 cursisten.
- Repareren en kleuren van monumentale gevels(stenen): 11 cursisten.
- Herstel en verwerking van bladlood bij historische gebouwen: 15 cursisten.
- Verdiepingscursus: Houtherstel van historische ramen, deuren, kozijnen en luiken: 18 cursisten.
- In totaal hebben 90 werkenden in de restauratie deelgenomen aan de cursussen van het GRC.

Contour 2: Ruimte voor vakmanschap, maatwerk en flexibiliteit

Koppeling tussen overheid, onderwijs, opleidingsbedrijven en ondernemers. Dit betekent dat er voor de drie O's (Overheid, Ondernemers en Onderwijs) elk drie doelstellingen zijn geformuleerd om aan te werken.

Het GRC waarborgt de O van onderwijs en bezocht in 2025 de restauratiebouwbedrijven om hun doelstellingen nader te concretiseren. Bij de voorbereiding van het nieuwe beleid op het gebied van cultuurhistorie bij provincie Gelderland voor de periode 2027-2031 streeft het GRC ernaar om de doelstellingen voor de overheid mee te nemen en te verwerken in het nieuwe beleid.

Het GRC is aangesloten bij de Stichting GO GO (Gelderse Opleidingsbedrijven Gebouwde Omgeving). Samen met de opleidingsbedrijven Bouw, Installatietechniek en Schilders is er gewerkt aan gemeenschappelijke problemen zoals instroombevordering, PR, zij-instroom, opleidingen, enz. Deze samenwerking heeft in 2025 geleid tot een betere verwijzing van geïnteresseerde kandidaten.

Kennisgebrek cultuurhistorie bij gemeenten

Zorgpunt ook in 2025 blijft de capaciteit en kwaliteit van ambtelijke vertegenwoordigers op gemeentelijk niveau. Slechts enkele gemeenten in Gelderland

voorzien in voldoende formatie en kennis om cultuurhistorisch beleid te maken en dit uit te voeren. Aangezien de gemeenten bij de voorbereiding en uitvoering van restauratie- en subsidieprojecten bevoegd gezag zijn, is dat een risicofactor voor de restauratiesector en het restauratiebeleid. In GEA-verband zijn er diverse netwerkbijeenkomsten georganiseerd waarbij het GRC een inhoudelijk kennis rol had.

Maatwerk

Binnen ons cursus- en opleidingsaanbod streven we ernaar om **maatwerk** te bieden. Dit onderscheidt ons van de meeste andere aanbieders. **Flexibiliteit door vraaggericht aanbod**, zowel fysiek als digitaal. Ook stellen we ons continue op de hoogte van de ontwikkelingen bij de Kennis+Kunde-bedrijven en spelen we in op hun vraag. Voor maatwerk en flexibiliteit is een intensieve samenwerking met partnerinstellingen van grote waarde. We merken dat er steeds meer behoefte is aan maatwerk.

Bedrijfsopleidingsplan

Het GRC bezoekt alle Kennis+Kunde-bedrijven (de algemene restauratiebedrijven) 1 of 2 keer per jaar om met hen te spreken over het structureel opleiden en bijscholen van hun restauratiepersoneel. Aan deze gesprekken zijn er voor de bedrijven geen kosten verbonden. Uiteraard is het aan de bedrijven of ze van dit aanbod gebruik willen maken.

Hiervoor is een format voor een bedrijfsopleidingsplan ontwikkeld. Dit format geeft de bedrijven een handvat om de opleiding en scholing van het personeel structureel en passend bij het bedrijf op te pakken. Ook wordt bij de gesprekken het aanbod van restauratieopleidingen en -cursussen onder de aandacht gebracht. In 2025 zijn voor een groot deel de tweede gesprekken gevoerd die als waardevol worden ervaren. Door deze gesprekken is het aantal deelnames aan diverse cursussen vergroot.

Kennis en Kunde

Eind 2025 is er in overleg met provincie en MWG besloten de Kennis+Kunde-regeling onder te brengen bij het GRC. De verwachting is dat dit uiteindelijk ten goede komt aan de kwaliteit van divers personeel en daaruit voortvloeiend, de kwaliteit van restauratiewerken.

Contour 3: Ruimte voor innovatie en cross-overs

Het kennisnetwerk Duurzaamheid en Innovatie (D&I) van het GRC en MWG heeft inmiddels zo'n 300 leden. Het ledenaantal is redelijk stabiel; soms gaan er leden weg en komen er weer nieuwe leden bij.

De leden zijn professionals die werkzaam zijn in de monumentensector in Gelderland en die innovatie en duurzaamheid (indien mogelijk) willen toepassen bij de monumentale gebouwen. Door vanuit een open houding hierover kennis met elkaar te delen, wil men het proces van verduurzamen zoveel mogelijk versnellen. Ervaring leert dat dit goed werkt door op bijeenkomsten met elkaar deze inhoudelijke kennis te delen, hierover met elkaar in gesprek te gaan en mogelijk hierin samen op te trekken. In 2025 is deze vorm weer zoveel mogelijk gekozen.

Zo hebben de leden van het kennisnetwerk D&I in 2025 via twee bijeenkomsten met elkaar kennis gedeeld over duurzaamheid en innovatie bij monumenten. In april is er een excursie geweest naar de monumentale boerderij Groot Hell in Putten waar de inmiddels gerealiseerde restauratie van deze boerderij bezocht kon worden. De bewoners van deze boerderij zijn in totaal 16 jaar met dit project bezig geweest. Ze deelden samen met de projectleider van het uitvoerende bouwbedrijf Dijkhof bouw informatie over de gemaakte keuzes.

In november is het nog in uitvoering zijnde restauratieproject van het kasteel van landgoed Staverden bezocht. Na een korte inleiding hebben de betrokken projectleiders van Geldersch Landschap en Kasteelen, Dijkhof Bouw, TTB en van Triest schilders de rondleiding verzorgd en ons geïnformeerd over de duurzame keuzes die gemaakt zijn bij dit bijzondere restauratieproject. Zo is er hier onder andere een warmtepomp en pelletkachel toegepast, wordt er gebruik gemaakt van warmteterugwinning, heeft men geïsoleerd met het biobased materiaal vlas en wordt er gewerkt met achterzetramen.

In september is de projectleider van het kennisnetwerk D&I aanwezig geweest bij het Brandsymposium 'Brandveilig erfgoed: het belang van een goede voorbereiding'.

De bijeenkomst werd georganiseerd door de Nationale Monumentenorganisatie (NMo), de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en provincie Gelderland. Deze bijeenkomst is bijgewoond om kennis op te halen over dit thema om in de toekomst een bijeenkomst te organiseren voor het kennisnetwerk D&I in 2026.

In het kennisnetwerk D&I is een kernteam (bestaande uit 10 leden van het kennisnetwerk) actief. Zij komen op gezette tijden bij elkaar om richting te geven aan dit kennisnetwerk, door nieuwe ontwikkelingen, technieken en actualiteiten zoveel mogelijk op de agenda te plaatsen. Het kernteam heeft in 2025 drie overleggen gehad. Dit is roulerend gebeurd op verschillende locaties van de kernteamleden of op de projecten waar zij bij betrokken zijn. Soms wordt door het betreffende kernteamlid een toelichting gegeven op zijn of haar activiteiten, zodat op deze wijze er ook kennis wordt gedeeld. Het kernteam is zo divers mogelijk samengesteld (ontwerpende, uitvoerende en toezichthoudende partijen) om een zo goed mogelijke afspiegeling van het kennisnetwerk D&I te hebben.

Via de website van het GRC kunnen leden van het kennisnetwerk D&I een zogenaamde digitale kenniskaart invullen waarop zij hun ervaring met duurzaamheid en innovatie voor anderen zichtbaar kunnen maken. De kenniskaarten zijn voor iedereen te zien op geldersrestauratiecentrum.nl. Eind 2025 is het idee opgepakt om in samenwerking met de RCE een podcast vanuit dit kennisnetwerk op te zetten en uit te zenden. In 2026 zal dit verder vorm gaan krijgen en zal ook op deze wijze kennis worden gedeeld.

Duurzaamheids Centrum (DUCE)

Het afgelopen jaar heeft het GRC een plan opgesteld voor het opzetten en ontwikkelen van een DuurzaamheidsCentrum (DUCE) op de bovenverdieping van het huidige GRC-gebouw in Velp. Het doel hiervan is om de actuele kennis op het gebied van duurzaamheid op een aansprekende wijze zichtbaar te maken voor zowel professionals in de restauratiesector als niet-professionals (vooral monumenteigenaren).

Aan de hand van een projectplan is bij het Cultuurfonds en het Hendrik Muller Fonds subsidie aangevraagd en ook ontvangen. Samen met een klankbordgroep van deskundigen uit 't veld wordt de ontwikkeling DUCE ter hand genomen. Het streven is om de basis van het duurzaamheidscentrum eind 2026 gereed te hebben.

Communicatie, PR, Imago en acquisitie ter ondersteuning

Om nieuwe mensen te interesseren en te werven voor een restauratieopleiding, is er in 2025 weer stevig ingezet op promotie via sociale media. Ook is er een nieuwe rubriek gelanceerd 'De maker van de maand' waarin studenten, docenten en erfgoedspecialisten in de schijnwerper worden gezet.

Zichtbaarheid vergroten

Het communicatieteam komt 3 keer per jaar samen om aan de hand van een communicatie- en contentkalender gerichte acties in te zetten. Door de reacties te monitoren, zijn we beter in staat de specifieke doelgroepen te benaderen. Ook wordt er veel ingezet op positionering en imagoverbetering van de restauratiebranche.

Van groot belang blijft de huisvesting van het GRC. De uitstraling en inrichting van een echte werkplaats met actieve studenten werkt goed. Voor onderwijs, een bijdrage in de imagoverbetering van het restauratievak en als netwerklocatie is het hebben van een herkenbare plek onmisbaar. Menig overleg vond in 2025 aan de Florijnweg plaats. De samenwerking hier, met diverse partners op het gebied van duurzaamheid en vakmanschap, blijft een belangrijke pijler voor het GRC in de komende jaren. Wenselijk zou zijn om het depot van Monumentenwacht Gelderland dichterbij te hebben. De opgeslagen materialen zouden goed te gebruiken zijn in talrijke opleidingssituaties.

Tot slot

Het GRC heeft bij provincie Gelderland het verzoek ingediend om extra **weerstandsvermogen** op te bouwen (naast de egaliseringsreserve).

De opbouw van weerstandsvermogen heeft als doel robuustheid realiseren van het GRC en continuïteit bieden voor de toekomst. Economische fluctuaties opvangen en door een duidelijke visie tijdig inspelen op ontwikkelingen (onderwijs-marktontwikkelingen). Aangezien het GRC in een nichemarkt opereert, zullen deze ontwikkelingen een flink beroep gaan doen op het budget.

De verstrekte provinciale subsidie wordt gebruikt zoals ieder jaar voor de **reguliere werkzaamheden**.

Het GRC heeft in boekjaar 2025 een positief resultaat geboekt. Dit positieve resultaat (of een deel ervan) zou een goed begin kunnen/moeten zijn van het nieuw op te bouwen weerstandvermogen. Het positieve resultaat is ook afkomstig uit inkomsten (**extra**) van projectgelden, die losstaan van de subsidie en de inspanningen die het GRC voor de subsidie verricht (**regulier**).

De driejarige THR-opleiding is een dusdanig specialistische restauratieopleiding dat er bijna een op een instructie vereist is. Het is met recht een **project** dat als doel heeft, voldoende goed opgeleide vakmensen in de restauratie te krijgen. Deze inspanning vergt extra capaciteit. Voor deze extra (**praktijk**) capaciteit betaalt het Graafschap College een

extra bedrag per student. Dus noodzakelijke extra gelden bovenop de reguliere subsidiegelden en reguliere Graafschap College inzet voor:

- Extra instructiecapaciteit
- Extra kosten materiaal en gereedschap
- Uitvoeren noodzakelijke innovaties en invoeren verduurzamingsaspecten (opleiding is toe aan vernieuwing).
- Invoeren van nieuwe onderdelen in de opleiding (bijvoorbeeld restauratiemetselen/op verzoek van werkgevers)
- Friciekosten voor snelle toename studenten (begonnen in 2020 met 7 studenten, nu 44 studenten waarvan +18 in 2025). Gesubsidieerde basiskosten blijven hetzelfde maar er is veel meer capaciteit nodig.
- Mogelijk op zoek naar een grotere locatie (brengt veel kosten met zich mee).

Afgelopen jaar 2025 had het GRC onvoldoende capaciteit (lees gespecialiseerde menskracht) om bovengenoemde extra inspanningen uit te voeren. Hier is in 2026 wel mee begonnen. Doorontwikkeling betekent ondernemerschap en behoefte aan extra capaciteit en dus extra geld.

De opbouw mogelijkheid van een weerstandsvermogen is de komende jaren noodzakelijk om ontwikkelingen en robuustheid van het GRC en daarmee de instandhouding van het restauratievakmanschap te behouden voor de toekomst.

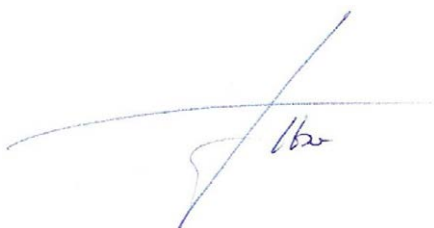
Ondertekening jaarverslag 2025 GRC door de bestuurders:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'G. Berghoef', written in a cursive style.

Dhr. G. Berghoef (voorzitter)

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P. Koelewijn', written in a cursive style.

Dhr. P. Koelewijn (penningmeester)

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'F.J. Potze', written in a cursive style.

Dhr. F.J. Potze (secretaris)

Monumenten restaureren met hoofd, handen en hart.

Het Gelders Restauratie Centrum biedt erkende en praktijkgerichte opleidingen en cursussen voor vakmensen in de restauratiesector.

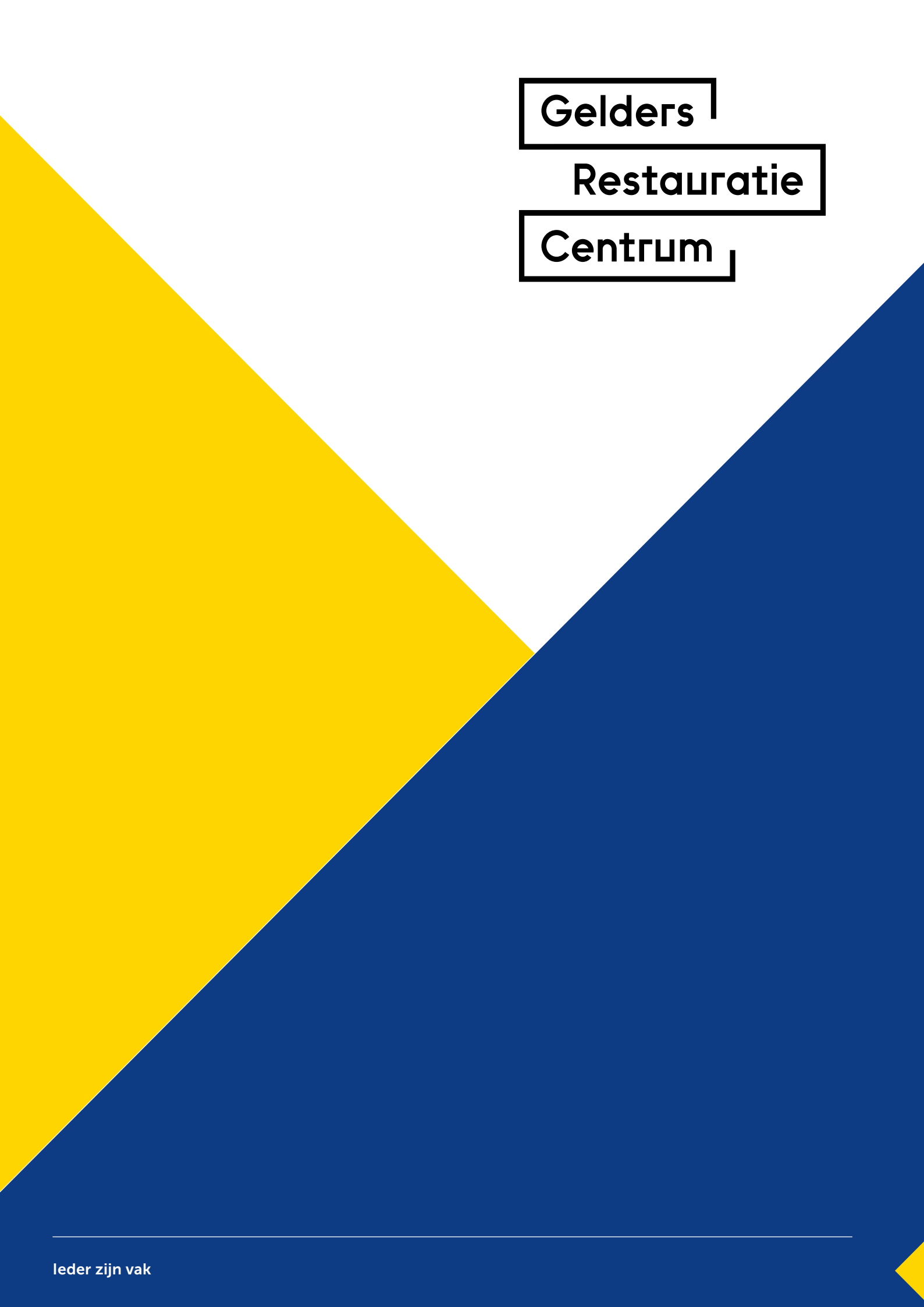
Om monumenten te behouden en toekomst te geven, zijn nieuwe restauratiespecialisten nodig. Mensen die het vak van de meester zelf willen leren. De creatieve geesten die werken met hun hoofd, handen en hart.

Informatie: Jan Gersen
06 10 652 396
info@geldersrestauratiecentrum.nl

Florijnweg 3, 6883 JN Velp
Industrieterrein de Beemd

geldersrestauratiecentrum.nl

**Gelders
Restauratie
Centrum**

The background of the page is split diagonally from the bottom-left to the top-right. The upper-left portion is a solid yellow color, and the lower-right portion is a solid dark blue color. The text is positioned in the white space at the top right.

Gelders

Restauratie

Centrum